

10. Prófétai irodalom

Héber terminológia

נביאה, חוזה, רואה, איש האלהים, בני הנביאים\נביא

דבר יהוה, משה, חזון, נאם יהוה (felirati sorok)

ה הראני יהוה\כה אמר יהוה

„Sitz in leben”

intermediáció folyamata (Deut. 18,15-19)

társadalmi szerep, politikai befolyás

udvari szolgálat, legitimizációs eszköz vs. magányos ellenzékiesség

univerzalizmus vs. nemzeti szerep

(prófétaság másutt)

Prófétai történetek (Sámuel k. és Királyok k. narratívák)

Prófétai csoportok (9. sz., életforma, eksztatikus viselkedés; I. Sám. 10, 11.)

Deuteronomista történetírás szemlélete

Hamis prófétaság kérdése (Deut. 18,20-22 + pl. I. Kir. 22., Jer. 28.)

Illés – Elizeus hagyományanyag (csodatételek)

Írópróféták

szóbeli műfaj / írásba foglalás

szerkesztés (Jer. 25-36: inkluzió; Ámosz: tematikus csoportosítások, terjedelmi szempont)

szerezőség kérdése (pl. Jes. 40-66: deuteró-, trito-Jesaja; Habakuk 3; Náhum 1, 1-10)

Kronológiájuk (klasszikus időszak 200 év)

Jesaja: 8. sz., Jeremiás: 7-6 sz., Ezekiel: babiloni fogság

8. század: Hosea (északi), Ámosz, Jona(?), Mika

7. század: Náhum, Habakuk, Cefanja

Fogság után (6-5. század): Haggai, Zekharja, Malakhi

Obadja (? 5. sz.), Joel (?4. sz.)

Kánonbeli rendjük

Irodalmi forma

Felirati sorok (uralkodókhoz datálás)

Elhívás történetek (Jes. 6; Jer. 1; Ez. 2-3; Mózes, Sámuel, Elizeus, Jona)

Látomás képek / beszédek (az Örökkévaló szavai)

Példázatok, szimbolikus cselekedetek

Ítéltetes prófécia (idegen népek elleni próféciák = masza)

Próza vagy poétika (sirató forma = kina, gúnydal, himnusz, vitabeszéd, fenyegetés, intés, mondás (orákulum), üdvhirdetés stb)

AJÁNLOTT IRODALOM:

Studia Biblica Athanasiana, 8. (2005) Próféta, prófétaság, prófécia – tematikus szám

Martin Buber, *A próféták hite* (Budapest: Atlantisz, 1998)

Alexander Rofe, *The Prophetic Stories. The Narratives about the Prophets in the Hebrew Bible. Their Literary Types and History* (Jerusalem:Magness, 1988)

Ehud Ben Zvi – Michael H.Floyd, eds, *Writings and Speech in Israelite and Ancient Near Eastern Prophecy* (Atlanta, Society of Biblical Literature, 2000)